DOMSTOLENS DOM (Sjette Afdeling)
17. juli 1997 *

I sag C-219/95 P,

Ferriere Nord SpA, Osoppo (Italien), ved advokat Wilma Viscardini Donà, Padova, og med valgt adresse i Luxembourg hos advokat Ernest Arendt, 8-10, rue Mathias Hardt,

appellant,

angående appel af dom afsagt den 6. april 1995 af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (Første Afdeling) i sag T-143/89, Ferriere Nord mod Kommissionen (Sml. II, s. 917), hvori der er nedlagt påstand om ophævelse af denne dom,

den anden part i appelsagen:

Kommissionen for De Europæiske Fællesskaber ved Enrico Traversa, Kommissionens Juridiske Tjeneste, som befuldmægtiget, bistået af advokat Alberto Dal Ferro, Vicenza, og med valgt adresse i Luxembourg hos Carlos Gómez de la Cruz, Kommissionens Juridiske Tjeneste, Wagner-Centret, Kirchberg,

har

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, G.F. Mancini, og dommerne J.L. Murray, P.J.G. Kapteyn, G. Hirsch og H. Ragnemalm (refererende dommer),

* Processprog: italiensk.

generaladvokat: P. Léger
justitssekretær: R. Grass,

på grundlag af den refererende dommers rapport,

og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse den 20. februar 1997,

afsagt følgende

Dom

1 Ved appelskrift indleveret til Domstolens Justitskontor den 19. juni 1995 har det italienske selskab Ferriere Nord SpA i medfør af artikel 49 i EF-statutten for Domstolen iværksat appel af dom afsagt af Retten i Første Instans den 6. april 1995 i sag T-143/89, Ferriere Nord mod Kommissionen (Sml. II, s. 917, herefter »den anfægtede dom«), hvorved Retten frifandt Kommissionen for appellantens påstand om annullation af Kommissionens beslutning 89/515/EØF af 2. august 1989 om en procedure i henhold til EØF-traktatens artikel 85 (IV/31.553 — Armeringsnet) (EFT L 260, s. 1, herefter »den anfægtede beslutning«).

2 Hvad angår de faktiske omstændigheder, som ligger til grund for appellen, fremgår følgende af den anfægtede dom:

— Ved den anfægtede beslutning pålagde Kommissionen fjorten producenter af armeringsnet en bøde for (jf. beslutningens artikel 1) at have »overtrådt EØF-traktatens artikel 85, stk. 1, idet de i perioden fra den 27. maj 1980 til den 5. november 1985 i et eller flere tilfælde deltog i en eller flere aftaler og/eller samordnet praksis (karteller), som bestod i fastsættelse af salgspriser, begræns-

ning af afsætningen, opdeling af markederne og foranstaltninger med henblik på anvendelse af og kontrol med disse aftaler«.

— I den anfægtede beslutning foreholdes sagsøgeren navnlig »at have deltaget i to serier af aftaler på det franske marked. Aftalerne omfattede dels de franske producenter ... dels de udenlandske producenter, som opererede på det franske marked ... Formålet med aftalerne var at fastsætte priser og kvoter med henblik på at begrænse importen af armeringsnet til Frankrig og at fastlægge proceduren for en informationsudveksling. Den første serie af aftaler blev gennemført fra april 1981 til marts 1982. Den anden serie af aftaler blev gennemført fra begyndelsen af 1983 til udgangen af 1984 og var formaliseret ved en 'protocole d'accord', som blev vedtaget i oktober 1983« (den anfægtede doms præmis 15).

— Af denne grund blev Ferriere Nord pålagt en bøde på 320 000 ECU.

3 Den 18. oktober 1989 anlagde appellanten sag med påstand om annullation af den anfægtede beslutning. Ved kendelser af 15. november 1989 henviste Domstolen sagen tillige med ti andre konnekse sager til Retten i medfør af artikel 14 i Rådets afgørelse 88/591/EKSF, EØF, Euratom af 24. oktober 1988 om oprettelse af De Europæiske Fællesskabers Ret i Første Instans (EFT L 319, s. 1).

4 Under sagen ved Retten nedlagde appellanten principalt påstand om annullation af den anfægtede beslutning, for så vidt den vedrører appellanten, og subsidiært, at den bøde, der er pålagt appellanten, ophæves eller nedsættes til et rimeligt beløb, samt at Kommissionen under alle forhold tilpligtes at betale sagens omkostninger. Kommissionen har ved Retten nedlagt påstand om frifindelse, og at appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger.

5 Til støtte for sine påstande under sagen ved Retten fremførte appellanten tre anbringender. De første to anbringender var, at der foreligger en tilsidesættelse af henholdsvis traktatens artikel 85, stk. 1, og artikel 15, stk. 2, i Rådets forordning nr. 17 af 6. februar 1962 — første forordning om anvendelse af bestemmelserne i traktatens artikel 85 og 86 (EFT 1959-1962, s. 81, herefter »forordning nr. 17«) — og det tredje anbringende var, at der er begået magtfordrejning.

6 Retten forkastede samtlige anbringender i den anfægtede dom.

7 Under appelsagen har appellanten nedlagt påstand om ophævelse af den anfægtede dom og om, at der gives dom efter de påstande, selskabet nedlagde ved Retten i Første Instans.

8 Kommissionen har nedlagt påstand om, at appellen forkastes, at den anfægtede beslutnings gyldighed stadfæstes, og at appellanten tilpligtes at betale sagens omkostninger.

9 Til støtte for appellen har appellanten fremført to anbringender, som er, at Retten har lagt en urigtig retsopfattelse til grund ved fortolkningen og anvendelsen af to bestemmelser, nemlig dels traktatens artikel 85, stk. 1, dels artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17.

Det første anbringende om tilsidesættelse af traktatens artikel 85, stk. 1

10 Dette anbringende består af tre led. For det første kritiserer appellanten Retten for ikke at have taget hensyn til den italienske version af traktatens artikel 85, stk. 1, for det andet for ikke at have undersøgt, på hvilken måde de aftaler, som

appellanten deltog i, påvirkede samhandelen mellem medlemsstaterne og for det tredje for at have fejlvurderet de økonomiske og retlige forbindelser på markedet for armeringsnet og valstråd.

11 Før hver enkelt af disse led i anbringendet undersøges, bemærkes, som det fremgår af den anfægtede doms præmis 25, at appellanten har erkendt at have tilsluttet sig de aftaler, der blev indgået mellem producenterne af armeringsnet, og at selskabet ikke har bestridt, at formålet hermed var at fastsætte priser og kvoter.

12 Første led af det første anbringende vedrører den anfægtede doms præmis 30 og 31, der er affattet således:

»30. ... det ... [er] ikke nødvendigt [med henblik på anvendelsen af traktatens artikel 85, stk. 1] at tage hensyn til en aftales konkrete virkning, når det fremgår, således som det er tilfældet med de i beslutningen fastslåede aftaler, at formålet hermed er at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen inden for fællesmarkedet (Domstolens dom af 11.1.1990, sag C-277/87, Sandoz Prodotti Farmaceutici mod Kommissionen, Sml. I, s. 45, summarisk offentliggørelse).

31. Sagsøgeren kan ikke påberåbe sig den italienske version af traktatens artikel 85 til støtte for, at Kommissionen skal føre bevis for, at aftalen både havde til formål og til følge at begrænse konkurrencen. Denne version kan således ikke have forrang frem for alle de øvrige sproglige versioner, hvori der er anvendt ordet 'eller' og hertil svarende ord, og dette viser klart, at betingelsen er alternativ og ikke kumulativ, således som det er fastslået i Domstolens nævnte dom i sagen Société technique minière og siden har været fast retspraksis. Den ensartede fortolkning af de fællesskabsretlige bestemmelser indebærer således, at de fortolkes og anvendes i lyset af de versioner, der foreligger på de øvrige fællesskabssprog (Domstolens dom af 5.12.1967, sag 19/67, Van der Vecht, Sml. 1965-1968, s. 411, org. ref.: Rec. s. 445, på s. 456, og af 6.10.1982, sag 283/81, CILFIT og Lanificio di Gavardo, Sml. s. 3415, præmis 18).«

13 Appellanten kritiserer Retten for ikke at have taget hensyn til den italienske version af traktatens artikel 85, stk. 1, hvorefter en aftale skal have til formål og til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen, hvorfor betingelsen i denne bestemmelse er kumulativ og ikke alternativ. Ifølge appellanten har Retten givet en ukorrekt begrundelse for sine betragtninger ved i den anfægtede doms præmis 31 at henvise til en retspraksis, som ikke vedrører den italienske version af artikel 85. Det er kun nødvendigt at anvende de øvrige sproglige versioner af en bestemmelse, når meningen hermed ikke er klar i en af bestemmelsens versioner, hvilket ikke er tilfældet i denne sag.

14 Ganske vist fremgår det ved anvendelsen af ordet »e« i den italienske version, at en aftale ifølge denne version, i modsætning til de øvrige sproglige versioner af artikel 85, skal have til formål og til følge at hindre, begrænse eller fordreje konkurrencen. Denne forskel kan dog ikke bringe tvivl om den fortolkning, som Retten har anlagt af traktatens artikel 85 i den anfægtede doms præmis 30.

15 Som Retten med føje har anført, fremgår det nemlig af fast retspraksis, at de fællesskabsretlige bestemmelser skal fortolkes og anvendes ensartet i lyset af de versioner, der foreligger på de øvrige fællesskabssprog (jf. ovennævnte dom i sagerne Van der Vecht samt CILFIT og Lanificio di Gavardo, præmis 18). Denne konklusion afkræftes ikke af, at den italienske version af artikel 85, betragtet for sig, er klar og utvetydig, når det udtrykkeligt fremgår af de øvrige sproglige versioner, at betingelsen i traktatens artikel 85, stk. 1, er alternativ.

16 Følgelig må første led af det første anbringende forkastes.

17 Andet led af det første anbringende vedrører den anfægtede doms præmis 32-35, hvori Retten udtaler som følger:

»32. ... efter traktatens artikel 85, stk. 1 [er det ikke nødvendigt], at de fastslåede konkurrencebegrænsninger faktisk har påvirket handelen mellem medlemsstater mærkbart, men kun, at det er bevist, at aftalerne kan have haft en sådan virkning (ovennævnte dom i sagen Miller mod Kommissionen, præmis 15).

33. Det bemærkes endvidere, at det forhold, at de sagsøgeren tilhørende fabrikker, der fremstiller armeringsnet, er placeret langt fra det franske marked, ikke i sig selv er til hinder for, at selskabet kan eksportere til dette marked. Sagsøgerens argumentation viser i øvrigt, at de aftaler, hvorved man forsøgte at forhøje priserne, kunne indebære en forøgelse af selskabets eksport til Frankrig og dermed påvirke handelen mellem medlemsstater.

34. Hertil kommer, at selv om det lægges til grund, at aftalerne, således som sagsøgeren har anført, ikke har medført en ændring i de italienske producenters samlede markedsandel, og at selskabets eksport lå langt under den kvote, der var blevet tildelt, kunne de fastslåede konkurrencebegrænsninger dreje handelsstrømmene bort fra den retning, de ellers ville have taget (ovennævnte dom i sagen Van Landewyck m.fl. mod Kommissionen, præmis 172). Formålet med kartellerne var således at fastsætte kvoter for importen til det franske marked med henblik på at opnå en kunstig forhøjelse af priserne på markedet.

35. Det må herefter fastslås, på samme måde som det er sket i beslutningen, at sagsøgeren ved at tilslutte sig aftaler, som havde til formål at begrænse konkurrencen på fællesmarkedet, og som kunne påvirke handelen mellem medlemsstater, har overtrådt traktatens artikel 85, stk. 1.«

18 Appellanten kritiserer Retten for, at den har begrænset sig til at fastslå i præmis 32, at det er tilstrækkeligt, at de aftaler, som selskabet har deltaget i, kan have en mærkbar virkning på samhandelen, for at de er i strid med traktatens artikel 85, da Retten også burde have fastslået, på hvilken måde disse aftaler hindrede samhandelen mellem medlemsstaterne. Efter appellantens opfattelse var de anfægtede aftaler ikke egnet til at påvirke samhandelen mellem Italien og Frankrig mærkbart.

19 Herom bemærkes, som Retten med føje har anført i den anfægtede doms præmis 32, at traktatens artikel 85, stk. 1, ikke kræver noget bevis for, at de i bestemmelsen omhandlede aftaler mærkbart har påvirket samhandelen, hvilket bevis i øvrigt i de fleste tilfælde vil være vanskeligt at føre, men blot kræver, at aftalerne kan have en sådan virkning (jf. dom af 1.2.1978, sag 19/77, Miller mod Kommissionen, Sml. s. 131, præmis 15).

20 Det fremgår i øvrigt af fast retspraksis, at det er en betingelse for, at en vedtagelse, en aftale eller en samordning kan påvirke handelen mellem medlemsstater, at den på grundlag af samtlige objektive, retlige eller faktiske forhold gør det muligt med tilstrækkelig sandsynlighed at forudsige, at den, direkte eller indirekte, aktuelt eller potentielt, kan øve en sådan indvirkning på handelen mellem medlemsstater, at det kan befrygtes, at den kan hindre virkeliggørelsen af et enhedsmarked mellem medlemsstaterne (jf. dom af 30.6.1966, sag 56/65, Société technique minière, Sml. 1965-1968, s. 211, og af 29.10.1980, forenede sager 209/78-215/78 og 218/78, Van Landewyck m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 3125, præmis 170).

21 Følgelig må tillige andet led af det første anbringende forkastes.

22 Tredje led af det første anbringende vedrører den anfægtede doms præmis 29, hvori det udtales:

»29. Med hensyn til påvirkningen af konkurrencen er det korrekt, som sagsøgeren har anført, at prisen på armeringsnet i stor udstrækning afhænger af prisen på valstråd, men dette medfører ikke, at enhver mulighed for effektiv konkurrence på dette område er udelukket. Der var således levnet producenterne fornødent spillerum til en effektiv konkurrence på markedet. Aftalerne har således kunnet have en mærkbar virkning på konkurrencen ...«

23 Appellanten har kritiseret Retten for, at den ikke har begrundet sin antagelse om, at ikke enhver mulighed for effektiv konkurrence for armeringsnet var udelukket trods de retlige og økonomiske vilkår for valstråd.

24 Ganske vist bestrider appellanten ikke, at der findes et vist spillerum for konkurrence på markedet for armeringsnet trods den gældende EKSF-ordning for valstråd. Appellanten kritiserer imidlertid Retten for, at den ikke har undersøgt, hvorvidt aftalerne om armeringsnet kunne anses for at være forenelige med traktatens artikel 85 i det omfang, de bidrog til en forhøjelse af priserne på armeringsnet og dermed indirekte til en forhøjelse af priserne på valstråd. Kommissionen ønskede en genetablering af prisniveauet på markedet for valstråd. Appellanten hævder derfor, at det egentlige formål med aftalen med de franske producenter af armeringsnet ikke var at begrænse konkurrencen inden for denne sektor, men at forfølge de samme formål som Kommissionen gør inden for sektoren for valstråd.

25 I den forbindelse må det fastslås, at Retten med føje begrænsede sig til at konstatere, at der på markedet for armeringsnet var fornødent spillerum for en effektiv konkurrence. Den omstændighed, at der var fastsat produktionskvoter — og ikke bindende priser, som appellanten tilsyneladende mener — på markedet for valstråd, som i handelskæden ligger forud for markedet for armeringsnet, kan ikke ændre ved Rettens konstatering. Under alle omstændigheder var appellanten ikke efter de gældende retlige og økonomiske vilkår for valstråd berettiget til at deltage

i konkurrencebegrænsende aftaler vedrørende et afledet produkt under påskud af at beskytte det foregående produkt i handelskæden og dermed sætte sig i stedet for de kompetente myndigheder, som alene er bemyndiget hertil.

26 Det første anbringende må derfor som helhed forkastes.

Det andet anbringende om tilsidesættelse af artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17

27 Dette anbringende vedrører fastsættelsen af bødens størrelse i henhold til artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17.

28 Artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, bestemmer således:

»Ved beslutning kan Kommissionen pålægge virksomheder og sammenslutninger af virksomheder bøder ... såfremt de forsætligt eller uagtsomt:

a) overtræder bestemmelserne i traktatens artikel 85, stk. 1, eller artikel 86, eller

b) ...

Ved fastsættelsen af bødens størrelse skal der tages hensyn til både overtrædelsens grovhed og dens varighed.«

29 Appellanten har nedlagt påstand om, at den bøde, selskabet blev pålagt ved den anfægtede beslutning, ophæves eller i det mindste nedsættes.

30 Til støtte herfor anfører appellanten, at Retten ikke har gennemgået alle de argumenter, selskabet har fremført under sagen ved Retten i Første Instans, eller at den ikke i tilstrækkelig grad har undersøgt, hvad disse argumenter var støttet på. Subsidiært har appellanten anført, at selv om bøden principielt måtte være berettiget, er den i hvert fald uforholdsmæssigt og urimeligt stor.

31 Hvad angår påstanden om, at bøden er urimeligt stor, bemærkes, at det ikke tilkommer Domstolen, når den træffer afgørelse vedrørende retlige spørgsmål under en appelsag, af billighedsgrunde at omgøre det skøn, som Retten har udøvet under sin fulde prøvelsesret vedrørende størrelsen af de bøder, som er pålagt virksomheder for overtrædelse af fællesskabsretten (dom af 6.4.1995, sag C-310/93 P, BPB Industries og British Gypsum mod Kommissionen, Sml. I, s. 865, præmis 34). Derimod er Domstolen kompetent til at undersøge, om Retten i tilstrækkelig grad har taget stilling til alle de argumenter, som appellanten har fremført til støtte for sin påstand om ophævelse eller nedsættelse af bøden.

32 I så henseende bemærkes for det første (jf. kendelse af 25.3.1996, sag C-137/95 P, SPO m.fl. mod Kommissionen, Sml. I, s. 1611) dels, at artikel 15, stk. 2, første afsnit, i forordning nr. 17 fastsætter de betingelser, som skal være opfyldt, for at Kommissionen kan pålægge bøder (betingelser for bødepålæg), hvoraf en af betingelserne er, at overtrædelsen skal være begået forsætligt eller uagtsomt. Dels indeholder nævnte bestemmelses andet afsnit en regel om fastsættelse af bødens størrelse, som afhænger af overtrædelsens grovhed og varighed.

33 Overtrædelsernes grovhed skal fastslås på grundlag af en lang række forhold, herunder bl.a. sagens særlige omstændigheder, dens sammenhæng og bødernes afskrækkende virkning, uden at der er opstillet en bindende eller udtømmende liste over de kriterier, som obligatorisk skal tages i betragtning (jf. førnævnte kendelse i sagen SPO m.fl. mod Kommissionen, præmis 54).

34 For det andet bemærkes, at det ikke er nogen betingelse efter artikel 15, stk. 2, i forordning nr. 17, at Retten fastslår, at bøden er fakultativ. For at der kunne pålægges bøde for de omhandlede overtrædelser var det tilstrækkeligt, at Retten fastslog, at de af appellanten begåede overtrædelser var forsætlige og grove, således som Retten gjorde i den anfægtede doms præmis 41 og 42.

35 Appellanten fremhæver først og fremmest det argument, som den anser for afgørende, nemlig at der var en tæt forbindelse mellem armeringsnet og den gældende kvoteordning for valstråd. Efter appellantens opfattelse adskilte situationen sig derfor ikke fra den situation, som gjaldt for sukker, og som Domstolen tog stilling til i dommen af 16. december 1975 (forenede sager 40/73-48/73, 50/73, 54/73, 55/73, 56/73, 111/73, 113/73 og 114/73, Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, Sml. s. 1663), hvori Domstolen i betydelig grad nedsatte bøderne. Appellanten kritiserer altså Retten for, at den ikke har haft øje for lighedspunkterne mellem den nævnte og den foreliggende sag.

36 Dette argument vedrører den anfægtede doms præmis 63, hvori Retten udtalte følgende:

»63. Med hensyn til den forbindelse, der er mellem armeringsnet og valstråd, må det indledningsvis fastslås, at Kommissionen har taget hensyn hertil (201. betragtning). Herudover kan sagsøgeren ikke påberåbe sig den nævnte dom i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, idet denne sag vedrørte en situation, som på to punkter er grundlæggende forskellig fra den foreliggende. For det første var der tale om en fælles markedsordning for landbruget, der var fastsat i henhold til

EØF-traktaten, mens der i dette tilfælde er tale om en pris- og produktionskvoteordning omfattet af EKSF-traktaten. For det andet var det i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen følgeproduktet, som var genstand for en fælles markedsordning, mens det i dette tilfælde er basisproduktet, som er omfattet af pris- og produktionskvoteordningen. De forhold, der forelå i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, og de, der foreligger i nærværende sag, er således økonomisk set grundlæggende forskellige, og sagsøgeren kan således ikke påberåbe sig denne dom.«

37 Appellanten fastholder, at de to situationer er sammenlignelige. I førnævnte sag Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen var den fælles markedsordning for sukker nødvendig for at sikre en minimumspris på sukkerroer. I den foreliggende sag var det ikke muligt at sikre en minimumspris på valstråd uden samtidig at regulere markedet for armeringsnet.

38 I den forbindelse bemærkes, at der ved fastsættelsen af bødens størrelse skal tages hensyn både til overtrædelsens grovhed og til dens varighed, hvilket medfører, at Domstolen må lægge vægt på den retlige og økonomiske sammenhæng, som den anfægtede adfærd indgår i (jf. ovennævnte dom i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen, præmis 612).

39 Retten har dog også i den anfægtede doms præmis 63 taget hensyn til den retlige og økonomiske sammenhæng som de omtvistede aftaler indgår i, i modsætning til, hvad appellanten hævder.

40 Retten henviste nemlig ikke blot til, at Kommissionen havde taget hensyn til forbindelsen mellem markedet for armeringsnet og for valstråd, men også til, at situationen i den ovennævnte dom i sagen Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen og den foreliggende sag var grundlæggende forskellig.

41 Det skal i den forbindelse bemærkes, at det relevante marked i nævnte sag Suiker Unie m.fl. mod Kommissionen vedrørte et produkt, som var omfattet af en fælles markedsordning, inden for hvis rammer der navnlig var fastsat nationale produktionskvoter for sukker, som var fordelt mellem hovedproducenterne. Det relevante marked i den foreliggende sag — hvilket er markedet for armeringsnet — er derimod frit og er ikke undergivet sådanne restriktioner.

42 Til støtte for en nedsættelse af bøden har appellanten fremført yderligere en række anbringender, som selskabet hævder, at Retten ikke i tilstrækkelig grad har taget hensyn til.

43 Selskabet henviser herved for det første til, at det udelukkende har handlet med henblik på at bevare markedet for valstråd i overensstemmelse med de bestemmelser, Kommissionen har vedtaget inden for denne sektor.

44 Dette argument vedrører den anfægtede doms præmis 64, hvori Retten udtalte følgende:

»64. Selv om det lægges til grund, at gennemførelsen af de omhandlede aftaler indirekte medførte en stigning i prisen på valstråd, hvilket var et mål for Kommissionen, vil sagsøgeren ikke kunne påberåbe sig dette som en formildende omstændighed. Virksomheder kan således ikke påberåbe sig, at de pris- og kvoteaftaler, de indgår med hensyn til et produkt, indirekte har haft en positiv indflydelse på prisen på et andet produkt, som er omfattet af en af Kommissionen indført produktionskvoteordning, idet de i modsat fald på uacceptabel måde ville forstærke virkningen af kvoteordningen. Den kvoteordning for valstråd, Kommissionen

indførte med hjemmel i EKSF-traktaten, var begrænset til dette produkt. Virksomhederne havde ikke ret til at udvide ordningen til et produkt, som er omfattet af EØF-traktaten, som f.eks. armeringsnet.«

45 Det fremgår således tilstrækkeligt klart af denne præmis, at Retten rent faktisk tog stilling til, hvorfor dette argument ikke kunne betragtes som en formildende omstændighed.

46 For det andet har appellanten anført, at selskabet ikke har draget nogen fordel af de omtvistede aftaler, i hvilken forbindelse selskabet kritiserer den anfægtede doms præmis 53, hvori Retten udtalte som følger:

»53. ... ved udmålingen af den bøde, der er pålagt sagsøgeren, er [der] taget hensyn til, at selskabet ikke opnåede nogen fortjeneste ved overtrædelsen. Kommissionen har således taget hensyn til, at fortjenesten på armeringsnet generelt er mindre tilfredsstillende (201. betragtning til beslutningen), og til virksomhedernes finansielle situation (203. betragtning til beslutningen). Endvidere kan det forhold, at der ikke er opnået nogen fortjeneste ved en overtrædelse, ikke være til hinder for, at der pålægges en betydelig bøde, idet bøderne ellers ville miste deres præventive virkning.«

47 Også af denne præmis fremgår, at Retten i tilstrækkelig grad undersøgte, hvorfor det nævnte argument ikke var velbegrundet.

48 For det tredje anfører appellanten, at selskabet har handlet i et integrationsøjemed og ikke for at opdele markederne.

49 I modsætning til det af Kommissionen hævdede fremførte appellanten dette argument under sagen ved Retten, men denne tog ikke direkte stilling dertil.

50 Der er imidlertid her grund til at fremhæve, at det anførte argument indgår i en bredere sammenhæng, nemlig som led i spørgsmålet, om overtrædelsen var begået forsætligt eller uagtsomt, og at det i denne sammenhæng blev tilstrækkeligt behandlet i den anfægtede doms præmis 41 og 42, hvori Retten udtalte følgende:

»41. ... for at en tilsidesættelse af traktatens konkurrenceregler kan anses for forsætlig, er det ikke nødvendigt, at virksomheden har været vidende om, at den overtrådte reglerne, men det er tilstrækkeligt, at den ikke kunne være uvidende om, at dens adfærd havde til formål at begrænse konkurrencen ...

42. Når henses til, at der er tale om en meget alvorlig og åbenbar overtrædelse af traktatens artikel 85, stk. 1, navnlig litra a) og c), finder Retten ikke, at sagsøgeren kan gøre gældende, at selskabet ikke handlede forsætligt. Af samme grund kan sagsøgeren heller ikke gøre gældende, at selskabet som stålproducent normalt er omfattet af EKSF-traktaten og derfor ikke vidste, at aftalerne var i strid med EØF-traktaten.«

51 For det fjerde har appellanten gjort gældende, at selskabet hverken deltog i aftalerne vedrørende Benelux-markedet eller i aftalerne vedrørende det tyske marked, selv om dette sidste marked havde betydelig interesse for selskabet. Endvidere anfører selskabet, at det ikke på noget tidspunkt foreslog, at man for det italienske markeds vedkommende traf tilsvarende foranstaltninger som for det franske og tyske marked, selv om det havde været i stand hertil på grund af sin betydningsfulde stilling på markedet.

52 Herom er det tilstrækkeligt at fastslå, at Retten i fornødent omfang behandlede disse argumenter i den anfægtede doms præmis 48 og påviste, hvorfor de var ubegrundede, idet den fastslog:

»48. Der er i beslutningen taget hensyn til, at sagsøgeren ikke deltog i overtrædelserne på Benelux-markedet og det tyske marked, idet det ikke anføres heri, at selskabet deltog i disse overtrædelser. Endvidere fastslås det ikke i beslutningen, at der blev indgået aftaler på det italienske marked. Sagsøgeren kan således ikke til støtte for, at den bøde, der er pålagt selskabet, skal nedsættes, gøre gældende, at den overtrædelse, selskabet begik, ikke var så grov.«

53 Endelig anfører appellanten, at Domstolen, selv om den antager, at det er berettiget at pålægge selskabet en bøde, bør nedsætte bødens størrelse væsentligt på grund af den devaluering af den italienske lire i forhold til ecuen, som er sket siden den 2. august 1989, på hvilken dato den anfægtede beslutning blev vedtaget. Efter appellantens opfattelse bør Domstolen fastsætte bødens størrelse under hensyn til den værdi af italienske lire, som svarer til den kurs for ecu, der gjaldt på datoen for bødens fastsættelse.

54 Kommissionen har heroverfor anført, at dette anbringende må afvises i henhold til artikel 42, stk. 2, i Domstolens procesreglement, da det først er blevet fremført i replikken.

55 Herom bemærkes, at det fremgår af artikel 42, stk. 2, i Domstolens procesreglement, som ifølge procesreglementets artikel 118 finder tilsvarende anvendelse i appelsager, at nye anbringender ikke må fremsættes under sagens behandling, medmindre de støttes på retlige og faktiske omstændigheder, som er kommet frem under retsforhandlingerne.

56 I den forbindelse må det fastslås, at appellanten hverken har fremført argumentet om lirens devaluering for sagen ved Retten eller under appelsagen ved Domstolen. Det er derfor en betingelse for at realitetsbehandle dette anbringende, der først blev fremført i replikken, at appellanten i overensstemmelse med procesreglementets artikel 42, stk. 2, godtgør, hvorledes devalueringen af den italienske lire var en faktisk omstændighed, som først kom frem under retsforhandlingerne. Da appellanten intet har fremført til støtte herfor, må anbringendet afvises fra realitetsbehandling.

57 Da ingen af anbringenderne har kunnet tages til følge, må appellen i det hele forkastes.

Sagens omkostninger

58 Ifølge procesreglementets artikel 69, stk. 2, som ifølge artikel 118 finder anvendelse i appelsager, pålægges det den tabende part at betale sagens omkostninger. Appellanten har tabt sagen og bør derfor pålægges at betale appelsagens omkostninger.

På grundlag af disse præmisser

udtaler og bestemmer

DOMSTOLEN (Sjette Afdeling)

1) Appellen forkastes.

2) Appellanten betaler sagens omkostninger.

Mancini Murray Kapteyn

Hirsch Ragnemalm

Afsagt i offentligt retsmøde i Luxembourg den 17. juli 1997.

R. Grass
Justitssekretær

G.F. Mancini
Formand for Sjette Afdeling